

Βασικά στοιχεία του μύθου του Αλκμαίωνα

Σ. Χρονόπουλος
Δημιουργικές επανεγγραφές αρχαίων μύθων
Χειμερινό Εξάμηνο 2023—2024

Αλκμαίωνας: οι γονείς του

- πατέρας του ο μάντης Αμφιάραος από το Άργος
- μητέρα του η Εριφύλη, αδελφή του Άδραστου
- αδελφός του ο Αμφίλοχος
- εποχή: η εκστρατεία των Επτά, με αρχηγό τον Πολυνεΐκη και
- πρωτοβουλία του Άδραστου του Άργους εναντίον της Θήβας και του Ετεοκλή (Πολυνεΐκης, Τυδέας, Αμφιάραος, Καπανέας, Παρθενόπαιος, Ιππομέδοντας, Άδραστος ή ο γιος του Ετέοκλος)

η προδοσία της Εριφύλης

- ο Αμφιάραος προβλέπει τον θάνατό του στην εκστρατεία του
- Πολυνείκη και του Άδραστου και αρνείται να συμμετάσχει
- ο Άδραστος δωροδοκεί την Εριφύλη για να προδώσει τον Αμφιάραο· εκείνη κάνει και ο Αμφιάραος εξαναγκάζεται να συμμετάσχει στην εκστρατεία, όπου σκοτώνεται
- * Η Εριφύλη είχε παντρευτεί τον Αμφιάραο με τον όρο, σε περίπτωση που προκύψει διαμάχη μεταξύ αυτού και του Άδραστου εκείνη να αναλάβει ρόλο διαιτητή
- άλλη εκδοχή: ο Πολυνείκης δωροδοκεί την Εριφύλη με το κολιέ της Αρμονίας· σε αυτήν την εκδοχή η Εριφύλη προδίδει απλώς το μέρος όπου κρυβόταν ο Αμφιάραος

η κατάρα του Αμφιάραου

- ο Αμφιάραος πεθαίνοντας αναθέτει στον γιο του Αλκμαίωνα να εκδικηθεί τ θάνατό του

η δεύτερη εκστρατεία εναντίον της Θήβας

- κάποιοι από τους γιους των νεκρών Επτά οργανώνουν νέα εκστρατεία εναντίον της Θήβας (εκστρατεία των Επιγόνων)
- ο Αλκμαίωνας και ο αδελφός του δεν θέλουν να συμμετέχουν
- η μητέρα του Εριφύλη δωροδοκείται από τον Θέρσανδρο, τον γιο του Πολυνείκη, με τον πέπλο της Αρμονίας και εξαναγκάζει και τους δύο γιους να συμμετέχουν
- ο Αλκμαίωνας αναλαμβάνει αρχηγός της εκστρατείας, σκοτώνει τον Λαοδάμαντα (γιο του Ετεοκλή), κυριεύει και καταστρέφει την Θήβα

η εκδίκηση και η μητροκτονία

- ο Αλκμαίωνας, μετά την διπλή προδοσία της μητέρα του, την εκδικείται σκοτώνοντάς την [ο ρόλος του Απόλλωνα;]
- οι Ερινύες τον καταδιώκουν κι εκείνος καταφεύγει πρώτα στον τόπο του βασιλιά Οικλή στην Αρκαδία και έπειτα στην Ψωφίδα

κάθαρση και γάμος

- ο βασιλιάς της Ψωφίδας καθαίρει τον Αλκμαίωνα από τον θόνο και τον παντρεύει με την κόρη του (Αλφεισίβοια ή Αρσινόη)
- ο Αλκμαίωνας χαρίζει στη γυναίκα του το κολιέ και τον πέπλο της Αρμονίας τα δώρα που είχε πάρει η μητέρα του Εριφύλη για να προδώσει πρώτα τον Αμφιάραο και έπειτα τον ίδιο
- οι Ερινύες ωστόσο δεν υποχωρούν και συνεχίζουν την καταδίωξη

ο Αλκμαίωνας εγκαταλείπει την Ψωφίδα και καταφεύγει στον Αχελώο

- Οι Ερινύες συνεχίζουν να καταδιώκουν τον Αλκμ. και μετά τον γάμο του· η της Ψωφίδας γίνεται άγωνα και ο Απόλλωνας συμβουλεύει τον Αλκμ. να καταφύγει «σε μια γη που δεν υπήρχε όταν αυτός σκότωσε τη μητέρα του» να καθαρθεί
- Ο Αλκμ. καταλαβαίνει ότι ο χρησμός τον στέλνει στο πρόσφατα σχηματισμένο δέλτα του Αχελώου, εγκαταλείπει την Ψωφίδα και την γυναίκα του και καταφεύγει εκεί
- ο θεός Αχελώος τον εξαγνίζει και του δίνει γυναίκα του την κόρη του Καλλίπυ

το αίτημα της Καλλιρρόης και η ανταπόκριση του Αλκμ.

- Η Καλλιρόη, έγκυος, απαιτεί από τον Αλκμ. τον πέπλο και το περιδέραιο της Αρμονίας, τα οποία ο Αλκμ. είχε χαρίσει στην κόρη του Φηγέα, του βασιλιά της Ψωφίδας
- Ο Αλκμ. πείθεται και πηγαίνει στην Ψωφίδα για να πάρει τα αντικείμενα και τα φέρει στην Καλλιρόη
- Παρουσιάζεται στον Φηγέα και ζητά τα αντικείμενα λέγοντας ψέματα ότι πρέπει, για να ολοκληρωθεί η κάθαρσή του, να τα αφιερώσει στους Δελφούς

η εκδίκηση και ο θάνατος του Φηγέα

- ο Φηγέας ή/και οι γιοι του ανακαλύπτουν την αλήθεια, χάρη σε έναν δούλο
οι γιοι του Φηγέα στήνουν ενέδρα στον Αλκμ. και τον σκοτώνουν
- η Αρσινόη κατηγορεί τα αδέρφια της για τον φόνο και πουλιέται ως δούλη
- η Καλλιρόη προσεύχεται στον Δία τα παιδιά της να μεγαλώσουν αμέσως, ώ
να εκδικηθούν τον φόνο του πατέρα τους
- ο Δίας ανταποκρίνεται, οι γιοι της Καλλιρόης σκοτώνουν τους γιους του
Φηγέα, τον ίδιον τον Φηγεά και τη γυναίκα του

η εκδίκηση και ο θάνατος του Φηγέα

- παρουσιάσεις του μύθου του Αλκ. στα ελληνικά, διαθέσιμες στο διαδίκτυο:
- για τον Αμφιάραο: Δ. Μήττα, Αριάδνη: [Μορφές και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας](#)
- Απολλόδωρος, *Βιβλιοθήκη* 3.57-3.77 ([v.ε. μετάφραση](#))
- Διόδωρος Σικελιώτης 4.65–67 ([v.ε. μετάφραση](#))